

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pólí. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrť leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrť leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 26. septembra 1877.

Obseg: Ali popotni učitelji kmetijstva potrebni? — Jesenski podlesek in zakaj treba pokončavati ga na travnikih. — Gospodarska novica. — Dirjanje konj na Cvenu pri Ljutomeru na Štajarskem. — Iz poročila likvidacijskega odbora banke „Slovenije“. — Angora. (Dalje.) — Odgoja po módi. (Dalje.) — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Ali so popotni učitelji kmetijstva potrebni?

Iz obravnav zadnjega Kranjskega deželnega zbora se gotovo naši čitatelji še spominjajo, kako silno so se tisti nemčurski poslanci, ki se sicer „naprednjake“ in „liberalce“ zovejo, upirali predlogu za ustanovitev stalnega popotnega učenika s pripomočjo cesarske blagajnice.

To so čudni svetniki ti „naprednjaki“; kedar gre za obveljavo narodnega jezika, s katerim edino se more na najkrajši poti doseči napredek v šolah, pobijajo vsak tak predlog, ki meri na narodno ranopravnost, z lažnjivimi in neumnimi ugovori; — zdaj ko gre zato, da bi slovanski kristijani na jugu rešili se jarma nečloveškega, pod katerim zdihujejo že stoletja, zopet ti liberalci krvoločnemu Turku vošijo zmago nad Rusom.

Na poduku stoji svet. To je resnica, ki se vsak dan bolje priznava. Že od nekdanj se gredó fantje čevljarstva, krojaštva, klobučarstva in vsacega družega rokodelstva učiti, da postanejo mojstri. Le kmetijstva se sto in sto let nobeden ni hodil učiti. Za hlapca služiti, se vendar ne more reči, kmetijstva se učiti. Ni pač posebno „kunštne“ glave treba, da se lahko spozna, da tak gospodar, ki se sam ni nič učil, ne more učenik drugim biti. Kmetijstvo ni rokodelstvo, ampak vednost in učenost, ki se razteza na toliko predmetov, iz kolikor različnih razdelkov kmetijstva obstoji, ki je zdaj poljedelstvo, zdaj vrtnarstvo, zdaj gozdarstvo, zdaj živinoreja itd.

Potreba temeljitega poduka v kmetijstvu se tedaj že veliko let priznava po vseh deželah.

Prvo, kar se je v ta namen osnovalo, bile so tako imenovane kmetijske šole, velike in manjše. Iz teh šol so šli dobro podučeni gospodarji in oskrbniki na velika posestva, katera so potem postala izgledne šole za kmetijstvo.

Vendar te šole ne dajejo deželam toliko izučenih mladih ljudi, kolikor jih je potreba za izdatni razvoj kmetijstva vsaki deželi.

Deliti deželam več potrebnega nauka v kmetijstvu, so se po nekaterih deželah na Nemškem že davno ustanovili popotni učitelji, ki hodijo iz kraja v kraj in podučujejo majhne kmete in večje kmetovalce o tem, kar je vsacemu kraju najbolj potrebno. Popotni učitelji pri-

nesó tako rekoč na dom vsacemu gospodarju za napredek kmetijstva.

Novejši čas so se jele snovati male kmetijske šole, ki so naslonjene na ljudske šole, kmečkim fantom ni treba daleč od doma iti, da se naučijo vsaj nekoliko umnega kmetijstva.

Posebno velike važnosti so popotni učitelji, teoretično in praktično izurjeni v različnih razdelkih kmetijstva. Zato vse dežele hrepenijo po nastavi takih učencov, le nemčurski turkofili v Kranjskem deželnem zboru so nasprotovali temu, da se nastavi stalni popotni učenik kmetijstva. Sklepa zborovega niso mogli podreti, al delali so na vse kriplje za kulisami na to, da ministerstvo kmetijstva ni dovolilo državne subvencije za stalnega učitelja.

Kar Kranjski deželi ministerstvo ni privolilo, je pa dalo s polnimi rokami Čehom, ki so dobili nedavno enega nemškega in enega slovanskega popotnega učitelja s plačo po 1800 gold. iz državne blagajnice; ob novem letu pa dobijo še dva.

Mi ne zavidamo tej deželi, da dobi 4 iz državne blagajnice plačane popotne učence, — al ti 4 učitelji v deželi, katera, kar tiče kmetijstva in obrtnijstva, stoji med vsemi drugimi Avstrijskimi deželami v prvi vrsti, kjer je izglednih kmetijstev na kupe, kjer je največ kmetijskih šol, kaj neki pričajo ti, še celó iz državne blagajnice po 1800 gold. plačani učitelji? — Kaj neki družega, kakor korist in potrebo podučevanja v kmetijstvu zdaj v enem, zdaj v drugem kraji, katera morejo zasejati neizmerno veliko dobrega semena za napredek umnega gospodarstva, za odpravo škodljivih vraž itd. Recimo, da po 200—300 kmetov in gospodinj pride tacega pridigarja poslušati, in on na leto le 50 taci pridig naredi, kaže to, da ga je 10.000 do 15.000 ljudi poslušalo. Ne bi bil pès, da bi vsi nauki na tla padli brez zaroda dobrega semena, po katerem se nevednim oči odpró, zanikrni zdramijo itd.

Jesenski podlesek in zakaj treba pokončavati ga na travnikih.

Jesenski podlèsek, ki ga sem ter tje imenujejo tudi golobjek ali goslar (Herbstzeitlose, Colchicum autumnale) in katerega se v jeseni po nekaterih travnikih, posebno bolj močvirnih, brez števila veliko nahaja, je po mislih nekaterih kmetovalcev celó nedolžna